

אלונה פרנקל:

„גם לילדים בני 3 יש פוליטיקה בראש!“

סיפרה ה־18 של הצנירת-סופרת-מפגינה אלונה פרנקל יצא לאור. הספר המיועד, כמו כל ספריה הקודמים, לגיל הרך, נושא את השם הארוך „סיפור על נסיכה, פיל, סוס, כלב, חתול, קיפוד, ציפור, דבורה וחל“, והינו, על פי הבנתי, אלגוריה פוליטית. מסופר בו על זחל קטן שכולם התקיפו אותו, עקצו והיכו ושרטו ודקרו, ועם כל פגיעה הזחל הלך והתחזק והחזיר מילחמה שעה. רק כשפתאום נפסקו ההתקפות והתחילו להתייחס אליו יפה, חזר הזחל למה שהיה בהתחלה, זחל קטן ולא-מוזיק. שאלתי את אלונה פרנקל אם אלגוריה פוליטית זה מה שרשם הרומא לילדים בני 3, 4 או 5.

אני חושבת שהכל פוליטיקה. גם בני 3 ו־4 ו־5 מנהלים פוליטיקות, אם הם חיים יותר מאשר עם עצמם. אולי הוא לא יבין את זה כמו שאת ואני מבינות, אבל הוא יבין את זה במישור של המישורים עם החברים שלו, ועם החברים שהוא חושב אותם לאוייביו שלו.

● **כיצד נולד הספר הזה? כתבת סיפור וסיתאום ראית שיש בו דבר נוסף מאשר סיפור תמים, או שהיה לך רעיון פוליטי, והרבת עליו סיפור?**

לא. לא עשיתי את זה בתמימות. זה ספר שהומנתי אצל עצמי, כי רציתי להגיד את הרברים. אבל, כמוכן, שמעבר למטאפורה פוליטית זה סיפור.

● **עם הפיאנר?**

כן, סיפור לילדים צריך להיגמר בהפיאנר.

ספרים

● **ופיסור לגדולים?**

גם-כן יכול להיגמר בהפיאנר. ראינו שקונפליקטים ארוכים, בני עשרות שנים, נגמרו, ומילחמות ארוכות וקשות נגמרו גם כן. השאלה היא מתי זה ייגמר, וכמה כולם ישלמו בדרך. אבל מותר גם לנו לחשוב על הפיאנר.

● **האם הספר הזה שלך הוא סנונית ראשונה בכתיבה יותר פוליטית?**

אני לא יודעת. אני אדם פוליטי. שדברים מטרידים אותי, אני מניחה שפה ושם זה יוצא. זו לא יתחפשת שאני לובשת לקראת ההפגנה, זה חלק ממני. אבל אין לי מושג מה יהיה הספר הבא, ואם יהיה בכלל ספר נוסף. (דניאלה שמי)

טובה הרן:

„מדוע אוכל היהודי פירות יבשים בט"ו בשבט?“

בחנוכה סיפרה לי טובה ארן, מנהלת מרכז-ההדרכה של תנובה, כותבת סיפורי-בישול וחוקרת מקור המאכלים בחוגי-ישראל, דברים מעניינים על הרגלי-האוכל של היהודים בחג זה, ולכן לא ראיתי סיבה מדוע שלא לפנות אליה שוב ולשאול מה בקשר לט"ו בשבט. מדוע בעצם אוכלים פירות יבשים, ומתי התחיל המנהג?

כמרבית חגיגו, גם ההג הזה קשור בחקלאות.

בימריקם, כאשר העם ישב על אדמתו, נהגו לנטוע בט"ו בשבט

מינהגים

ארז לכל בן שנולד באותה שנה, וברוש לכל בת. לחתונת הילדים היו משתמשים בענפי-העץ כמוטות לחופתם.

במאה ה־16, כאשר התחילו רדיפות האינקוויזיציה וגירוש ספרד, הורחקו היהודים מחופי אגן היסדה-יכוון, וכמוכן גם מארץ הקודש.

בגלל הנדירה מיורחה, לכיוון מרכז ומזרח אירופה, „תיקן“ הארץ הקדוש מצפת (מייסד הקבלה) תיקון. תחת לנטוע עצים יאכלו פירות מארץ-ישראל, כדי להמתיק את מר גורלם וכדי לקרב את עצמם, לפתות מבחינה פסיכולוגית, לארמת ארץ ישראל. כדי להכין את הפירות להובלה ימית בת כמה שבועות, ייבשו את הפירות בשמש, ואז שלחו אותם לתפוצות-ישראל. אנב, בקהילות רבות הרזברות אידיש התקבל המושג „פירות המישהיעשר“ כשם גרדף לפירות יבשים. (דניאלה שמי)

שרה זילברשטיין:

„זה לא הגון כלפי העצידים וכלפי החברה!“

בתי-הסוהר ובתי-המעצר בארץ מלאים עד אפס מקום. בבתי-הסוהר יושבים אנשים שנידונו למאסר. בבתי-המעצר יושבים אנשים שלא הורשעו. עשרות רבות מהם משוט מחכים עד שקצין-המיבחן יתפנה ויכין תסקיר לבית-המישפט. אם קצין-המיבחן לא יתפנה, הם ימשיכו לשבת במעצר.

פניתי אל מזכ"ל איגוד העובדים הסוציאליים, שרה זילברשטיין, המייצגת את קציני-המיבחן, ושאלתי אותה איך היא וחבריה מרגישים כשאנשים יושבים בתאיהם-עצר מפני שלהם אין זמן.

אנחנו מרגישים רע מאוד. היינו מאוד שמחים אם שרה-העבודה והרווחה, משה קצב, הממונה על קציני-המיבחן, יתחיל להרגיש ברע.

● **מה הבעיה בעצם? חסר כוח-אדם?**

חסר הכל. רק השנה עזבו 10% את העבודה, ועוד 50% התחלפו. כלומר — ותיקים ובעלי-ניסיון עזבו, ובמקומם באו חדשים, שיש להם פחות ניסיון. אנשים מרוויחים 650 שקל לחודש. לא משלמים להם החוקת-רכב, לא משלמים להם שעות נוספות. קציני-המיבחן צריך לנסוע באוטובוס מעיר לעיר, כדי לפגוש אנשים ומישפחות. בזמנו, כשכולם היו מאוד אידיאליסטים, הם היו מכינים את הרוחות בשעות-הפנאי שלהם בבית. היום אנשים הפסיקו להתגרב, ומה שקורה זה שאינם מספיקים להכין דוחות, ואנשים יושבים במעצר. וגם קורה להיפך, מישהו שהיה צריך כבר להישפט ולהישלח למאסר משוחרר, כי אי-אפשר להחזיק אותו עוד, והרוח למישפט עוד לא הגיש.

● **אם את חיה בארץ יותר משנה, ברור לך שמחר בבוקר לא יתנו לכולם תוספת משכורת וגם החזקת רכב ושעות נוספות. אז לאן הולכים, לרעתך?**

אנחנו לא נאיביים. ברור לנו שהמשכורות לא יוכפלו פיתאום, ושכל אחר יקבל מכונית. אבל אם המערכת תמשיך להיות אטומה, כל המדינה תסבל.

● **אז מה, בעצם, יפתור את הבעיה? כסף?**

אולי לא יפתור, אבל תהיה התקרמות בפיתרון.

פרשה

● **על כמה כסף מדובר?**

אני מניחה שאם יעלו לכל אחר מ־250 קציני-המיבחן את הש"כר, ויתנו לו דלק להחזקת המכונית — שהוא קנה בכספו — זה יעלה כ־200 ש"ח לחודש לכל קציני-המיבחן.

● **250 איש כסול 12 חודשים כסול 200 ש"ח מפתבמים ב־600,000 שקל לשנה. זה יפתור את הבעיה, לפחות באופן חלקי?**

בהחלט כן. ואם הממונים יתחילו לחשוב, הם יבינו כמה שה עניין חשוב לכולנו, ואני בטוחה שעם קצת רצון טוב ימצאו את הכסף. זה לא סכום כליכך גדול. לעומת זאת, העוול הנעשה לעצירים מסויימים הוא גדול מאוד, ולא הגון גם כלפיהם וגם כלפי החברה. (דניאלה שמי)